

กิจกรรมที่ ๑

วิเคราะห์องค์ประกอบวรรณคดี เรื่องบทพากย์เอราวัณ

คำสั่ง พิจารณาทบทประพันธ์แล้วตอบคำถามต่อไปนี้ให้ถูกต้อง

○ อินทรชิตบิดเป็นอนกายน ทรงคชเอราวัณ	เหมือนองค์อมรินทร์
○ ช้างนิมิตฤทธิแรงแข็งขัน สี่สังข์สะอาดโอฬาร	เผือกผ่องผิวพรรณ
○ สามสิบสามเศียร โสกา คั่งเพชรรัตนรูจี	เศียรหนึ่งเจ็ดงา
○ งาหนึ่งเจ็ด โบกขรณี เจ็ดกออุบลบันดาล	สระหนึ่งย่อมมี
○ กอหนึ่งเจ็ดดอกดวงมัลย์ มีกลีบได้เจ็ดกลีบผา	ดอกหนึ่งแบ่งบาน
○ กลีบหนึ่งมีเทพธิดา แน่นน้อยลาพานงพาล	เจ็ดองค์โสกา
○ นางหนึ่งย่อมมีบริวาร ล้วนรูปนิรมิตมาษา	อีกเจ็ดเขาวมัลย์
○ จักระบารายร้ายสาหัสหา ทาทัดเทพอัปสร	ชาเลื่องหางดา
○ มีวิมานแก้วงามบรร คังเวไซยันค้อมรินทร์	ทุกเกศกฤษุขร

๑. สาระสำคัญของบทประพันธ์ข้างต้นกล่าวถึงสิ่งใด.....

๒. ลักษณะของช้างเอราวัณที่ปรากฏตามบทประพันธ์

๒.๑ ช้างเอราวัณ มี.....เศียร

๒.๒ ในช้างเอราวัณ ๑ เศียร มี งา.....งา สรุปลแล้วมีงา ทั้งหมดงา

๒.๓ ในช้างเอราวัณ ๑ งา มีสระบัว.....สระ สรุปลแล้วมีสระบัว ทั้งหมดสระ

๒.๔ ในช้างเอราวัณ ๑ สระบัวมี กอบัว สรุปลแล้วมีกอบัว ทั้งหมดกอบัว

๒.๕ ในช้างเอราวัณ ๑ กอบัวมีดอกบัว.....ดอก สรุปลแล้วมีดอกบัว ทั้งหมดดอก

๒.๖ ในช้างเอราวัณ ดอกบัว ๑ ดอกมี.....กลีบ สรุปลแล้วมีกลีบบัว ทั้งหมดกลีบ

๒.๗ ในช้างเอราวัณ คอกบัว ๑ กลีบมีเทพธิดา๑องค์
สรุปแล้วมีเทพธิดาทั้งหมด ๑.....องค์

๒.๘ ในช้างเอราวัณ เทพธิดา ๑ องค์มีนางบริวาร ๗ คน
สรุปแล้วมีนางบริวาร ทั้งหมด คน

๒.๙ ทัพหน้า หมายถึง

๒.๑๐ ทัพหลัง หมายถึง

๒.๑๑ ปีกซ้าย หมายถึง

๒.๑๒ ปีกขวา หมายถึง

๓. อธิบายความหมายของคำต่อไปนี้

๓.๑ อมรินทร์ หมายถึง.....

๓.๒ โบกขรณี หมายถึง.....

๓.๓ เทพอัปสร หมายถึง.....

๓.๔ ดวงมัลย์ หมายถึง.....

๓.๕ เวไลยงค์ หมายถึง.....

๔. “สามสิบสามเศียร โสกา เศียรหนึ่งเจ็ดงา คั้งเพชรรัตน์รูจี” ใช้ภาพพจน์แบบใด.....

๕. โวหารที่ใช้ในบทประพันธ์ข้างต้น มีลักษณะเด่นอย่างไร

๖. อิทธิพลความเชื่อเกี่ยวกับความเชื่อของ “ช้างเอราวัณ” ส่งผลต่อสังคมไทย คือ

.....

๐ เครื่องประดับแก้วแก้วโกมิน ชองหางกระวีน
สร้อยสายชนกถักทอง

๐ คาข่ายเพชรรัตน์ร้อยกรอง ผ้าทิพย์ปกตระพอง
ห้อยพู่ทุกหูคชสาร

๐ โลทันสารดีขุนมาร เป็นเทพบุตรควาญ
ขับท้ายที่นั่งช้างทรง

๗. สาระสำคัญของคำประพันธ์ในบทที่ ๑ และ ๒ คือ.....

๘. “เครื่องประดับแก้วแก้วโกมิน” หมายถึง.....

.....

๙. จากบทประพันธ์ “โลทัน” ทำหน้าที่.....

๑ บรรดาโยธาจักรวงศ์	เปลี่ยนแปลงกายคง
เทพไทเทวัญ	
๑ ทัพหน้าอารักขไพโรสณฑ์	ทัพหลังสุบรรณ
กินนรนาคนาคา	
๑ ปีกซ้ายถุญฉวิทยา	คนธรรพ์ปีกขวา
ตั้งตามดาร์บทัพชัย	
๑ ล้วนถืออาวุธเกรียงไกร	โตมรศรชัย
พระขรรค์ท้าวถ้วนตน	
๑ ลอยฟ้ามาในเวหน	รีบเร่งรีพล
มาถึงสมรภูมิชัย ๆ	

๑๐. “บรรดาโยธาจักรวงศ์” หมายถึง.....

๑๑. อธิบายการจัดกองทัพแปลงของอินทรี.....

๑๒. “ ล้วนถืออาวุธเกรียงไกร โตมรศรชัย พระขรรค์ท้าวถ้วนตน” จากบทประพันธ์นี้กล่าวถึงอาวุธ จำนวน.....ชนิด ได้แก่.....

๑๓. อธิบายความหมายของศัพท์ต่อไปนี้

๑๓.๑ สุบรรณ หมายถึง.....

๑๓.๒ คนธรรพ์ หมายถึง.....

๑๓.๓ โตมร หมายถึง.....

๑ เมื่อนั้นจึงพระจักรี	พอพระสุริย์ศรี
อรุณเรืองเมฆา	
๑ ลมหวนอวลกลิ่นมาลา	เฟื่องฟุ้งวนา
นิवासแถวแนวดวง	
๑ ผิ่งภูหมู่คณาเหมหงส์	ร้อนราตาลง
แทรกใช้ในสร้อยสุมาลี	
๑ ดูหว่าเร้าเร่งพระสุริย์ศรี	ไก่อันปีกตี
กู่ก้องในท้องคางคาน	
๑ ปีกชาติ้นตาขันขาน	หาคู่เคียงประสาน
ลำเนียงเสนาะไนไพร	
๑ เดือนดาวดับเศร้าแสงใส	สร้างแสงอโณทัย
ก็ผ่านพยับรองเรือง	

๐ จับฟ้าอากาศแลเหลือง ธิบดินทร์เชอบรรเทือง
 บรรทมพืนจากไสยา

๑๔. “เมื่อนั้นจึงพระจักรี พอพระสุริย์ศรี อรุณเรืองเมฆมา” คำที่ขีดเส้นใต้ หมายถึงใคร.....
 ๑๕. จากบทประพันธ์ในข้อ ๑๔ กล่าวถึงเวลา.....
 ๑๖. ลักษณะเด่นของบทประพันธ์ข้างต้น เป็นการใช้โวหารประเภท.....
 ๑๗. จากบทประพันธ์ข้างต้นกล่าวถึงสัตว์.....ชนิด ได้แก่.....

๑๘. อธิบายความหมายของคำศัพท์ต่อไปนี้

- ๑๘.๑ นิवास หมายถึง.....
 ๑๘.๒ เหมหงส์ หมายถึง.....
 ๑๘.๓ อโณทัย หมายถึง.....
 ๑๘.๔ บรรเทือง หมายถึง.....

๐ เสด็จทรงรถแก้วโกสิย	ไพโรจน์รุจี
จะแข่งซึ่งแสงสุริยใส	
๐ เทียมสินธพอาชาไนย	เริงร้องถวยชัย
ชั้นหุระเหิดเหตุหรรษ์	
๐ มาตลีสารถีเทวัญ	กรกุมพระขรรค์
ขับรถมากลางจตุรงค์	
๐ เพลารอยพลอยประดับมวง	กีกก้องกำก
กระทบกระทั่งธรณี	
๐ มยุรฉัตรชุมสายพรายศรี	พัด โบกพชนี
กบี่ระบายโบกลม	

๑๙. บทประพันธ์ข้างต้น กล่าวถึงสิ่งใด.....
 ๒๐. “เทียมสินธพอาชาไนย” มีความหมายว่า.....
 ๒๑. “ชั้นหุระเหิดเหตุหรรษ์” คำว่า ชั้นหุ มีความหมายว่า.....
 ๒๒. ผู้ที่ทำหน้าที่เป็นสารถีของฝ่ายพระรามคือ.....

○ อังอินทเกรีตีระงม	แตรสังข์เสียงประสม
ประสานเสนาะไนไพร	
○ เสียงพลโห่ร้องเอาชัย	เลื่อนลั่นสนั่นใน
พิภพเพียงทำลาย	
○ สัตกัณฑ์บรรพตทั้งหลาย	อ่อนเอียงเพียงปลาย
ประนอมประนมขมชัย	
○ พสุธาอากาศหวาดไหว	เนื่อนกตกใจ
ซุกซ่อนประหวั่นขวัญหนี	
○ ลูกครุฑพลัดตกฉิมพลี	หัสตินอินทรี
คาบข้างก็วางไอยรา	
○ วานรสำแดงเคชา	หักถอนพฤษยา
ถือต่างอาวุธยุทธยง	
○ ไม้ให้ล้อย่างกลางคอง	แหลกลู่มลง
ละเอียคด้วยฤทธิโยธี	

๒๓. สาระสำคัญของบทประพันธ์นี้คือ.....

๒๔. “อังอินทเกรีตีระงม” คำว่า อินทเกรี หมายถึง.....

๒๕. จากบทประพันธ์ข้างต้นในบทที่ ๑ และ ๒ จินตภาพที่ชัดเจนที่สุดคือจินตภาพทางด้าน.....

๒๖. บทประพันธ์ใด มีการใช้โวหารภาพพจน์ประเภท “อติพจน์” กล่าวเกินจริง.....

๒๗. บทประพันธ์ใดมีการใช้โวหารภาพพจน์ประเภท “บุคลาธิษฐาน หรือ บุคคลวัต” การกำหนดให้สิ่งที่ไม่ใช่คนแสดงอาการเหมือนคน.....

๒๘. “ลูกครุฑพลัดตกฉิมพลี หัสตินอินทรี คาบข้างก็วางไอยรา” จากบทประพันธ์นี้ คำว่า “ฉิมพลี” หมายถึง.....

คำว่า “หัสตินอินทรี” หมายถึง.....

○ อากาศบดบังสุริยศรี	เทวัญจันทร์
ทุกชั้นอานวยอวยชัย	
○ บ้างเปิดเกลแก่แว่วไว	โปรยทิพมาลัย
ซ้องสาธุการบูชา	
○ ชักรถรีเรื้อยเฉื่อยมา	พุ่มนุษปมาลา
กจรถไม่จครรฉินทร	

๐ เร่งพลโยธาพานรินทร์ เร่งรัดหัสติน
วานรให้เร่งรีบมา

๒๕. จากบทประพันธ์ต่อไปนี้ เกิดเหตุการณ์อะไร

๓๐. อธิบายความหมายของคำศัพท์ต่อไปนี้

๓๐.๑ บุษปมาลา หมายถึง

๓๐.๒ ทิพมาลัย หมายถึง.....

๓๐.๓ ธรณินทร์ หมายถึง.....

๐ เมื่อนั้นพระศรีอนุชา	เอื้อนอรรถวัจฉา
ดรัสถามสุครีพขุนพล	
๐ เหตุไฉนสหสนันย์เสด็จล	สมรภูมิไพโรสณฑ์
เธอมาด้วยกลอันใด	
๐ สุครีพพลหัดเฉลยไข	ทุกทีสหสนันย์
เสด็จด้วยหมู่เทวา	
๐ อวยชัยถวายทิพมาลา	บัดนี้เธอมา
เห็นวิปริตคุณจน	
๐ ทรงเครื่องศัสตราแยงชล	ฤาจะกลับเป็นกล
ไปเข้าด้วยราพณ์อาชรรณม์	
๐ พระผู้เรืองฤทธิ์แข็งขัน	คอยดูสำคัญ
อย่าไว้พระทัยไพร	
๐ เมื่อนั้นอินทรชิตยักย	ตรัสสั่งเสนี
ให้จับระบ่ำรำถวาย	
๐ ให้องค์อนุชานารายณ์	เคลิบเคลิ้มวรกาย
จะแผลงซึ่งศัสตราสรพล	

๓๑. จากบทประพันธ์ คำว่า

“พระศรีอนุชา” หมายถึง.....

คำว่า “สหสนันย์” หมายถึง.....

คำว่า “พระผู้เรืองฤทธิ์แข็งขัน” หมายถึง.....

๓๒. “ทรงเครื่องศัสตราแยงชล ฤาจะกลับเป็นกล ไปเข้าด้วยราพณ์อาชรรณม์” คำที่ขีดเส้นใต้ หมายถึง.....

○ อินทรชิตสถิตเหนือเอรา	วันทอคัทสนา
เห็นองค์พระลักษณ์ฤทธิรงค์	
○ เกลิบเคลิ้มहतภัยไหลหลง	จึงจับศรทรง
พรหมาศตร์อันเรื่องเดชา	
○ ทูนเหนือเศียรเกล้าข้ากษมา	หมายองค์พระอนุชา
ก็แผลงสาแดงฤทธิธรม	
○ อากาศก้องโกลาหล	โลกั่นอิงอล
อานาจสะท้อนธรณี	
○ สรเต็มไปทั่วราศี	ต้ององค์อินทรีย์
พระลักษณ์ก็กลิ้งกลางพล	

๓๓. เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจากบทประพันธ์คือเหตุการณ์.....
๓๔. อินทรชิตแผลงศร.....ถูกพระลักษณ์สลบไป
๓๕. ข้อคิดคติเตือนใจที่ได้รับจากบทประพันธ์ และให้คุณค่าทางด้านสังคมคือ
-

เฉลยกิจกรรมที่ ๑

วิเคราะห์องค์ประกอบวรรณคดี เรื่องบทพากย์เอราวัณ

คำสั่ง พิจารณาบทประพันธ์แล้วตอบคำถามต่อไปนี้ให้ถูกต้อง

○ อินทรชิตบิดเบือนกายิน ทรงคชเอราวัณ	เหมือนองค์อมรินทร์
○ ช้างนิมิตฤทธิแรงแข็งขัน สี่สังข์สะอาดโอฬาร	เผือกฟ่องผิวพรรณ
○ สามสิบสามเศียร โสกา คั่งเพชรรัตนรูจี	เศียรหนึ่งเจ็ดงา
○ งาหนึ่งเจ็ด โบกขรณี เจ็ดกออุบลบันดาล	สระหนึ่งข้อมมี
○ กอหนึ่งเจ็ดดอกดวงมัลย์ มีกลีบได้เจ็ดกลีบผา	ดอกหนึ่งแบ่งบาน
○ กลีบหนึ่งมีเทพธิดา แน่นน้อยลาพานงพาล	เจ็ดองค์โสกา
○ นางหนึ่งข้อมมีบิรवार ล้วนรูปนิรมิตมาया	อีกเจ็ดเขาวมัลย์
○ จักระบารายสำหยา หาที่คั่งเทพอัปสร	ชาเลื่องหางตา
○ มีวิมานแก้วงามบรร ดั่งเวไซยันค้อมรินทร์	ทุกเกษกฤษร

๑. สาระสำคัญของบทประพันธ์ข้างต้นกล่าวถึงสิ่งใด.....ลักษณะของช้างเอราวัณ.....

๒. ลักษณะของช้างเอราวัณที่ปรากฏตามบทประพันธ์

๒.๑ ช้างเอราวัณ มี.....๓๓.....เศียร

๒.๒ ในช้างเอราวัณ ๑ เศียร มี งา.....๗.....งา สรุปลแล้วมีงา ทั้งหมด๒๓๑.....งา

๒.๓ ในช้างเอราวัณ ๑ งา มีสระบัว.....๗.....สระ สรุปลแล้วมีสระบัว ทั้งหมด๑,๖๑๗.....สระ

๒.๔ ในช้างเอราวัณ ๑ สระบัวมี๗..... กอบัว สรุปลแล้วมีกอบัว ทั้งหมด๑๑,๓๑๗.....กอบัว

๒.๕ ในช้างเอราวัณ ๑ กอบัวมีดอกบัว.....๗.....ดอก สรุปลแล้วมีดอกบัว ทั้งหมด๗๗,๒๓๑.....ดอก

๒.๖ ในช้างเอราวัณ ดอกบัว ๑ ดอกมี.....๗..... กลีบ สรุปลแล้วมีกลีบบัว ทั้งหมด๕๕๔,๖๓๑.....กลีบ

๒.๗ ในช้างเอราวัณ ดอกบัว ๑ กลีบมีเทพธิดา๑องค์

สรุปแล้วมีเทพธิดาทั้งหมด ๑.....๓,๘๘๒,๔๑๗.....องค์

๒.๘ ในช้างเอราวัณ เทพธิดา ๑ องค์มีนางบริวาร ๗ คน

สรุปแล้วมีนางบริวาร ทั้งหมด๒๗,๑๗๖,๕๑๕..... คน

๒.๙ ท้าหน้า คือ เทพารักษ์

๒.๑๐ ท้าหลัง คือ ครุฑ กิณนร และนาค

๒.๑๑ ปีกซ้าย คือ วิทษาธร

๒.๑๒ ปีกขวา คือ คนธรรพ์

๓. อธิบายความหมายของคำต่อไปนี้

๓.๑ อมรินทร์ หมายถึง.....พระอินทร์.....

๓.๒ โบกขรณี หมายถึง.....สระบัว.....

๓.๓ เทพอัปสร หมายถึง.....นางฟ้า.....

๓.๔ ดวงมัลย์ หมายถึง.....ดอกไม้ (ดอกบัว).....

๓.๕ เวไชยันต์ หมายถึง.....ปราสาท วิมานของพระอินทร์.....

๔. “สามสิบสามเศียร โสกา เศียรหนึ่งเจ็ดงา คั่งเพชรรัตนรุจี” ใช้ภาพจน์แบบใด.....อุปมา.....

๕. ส่วนวนภาษาโวหารที่ใช้ในบทประพันธ์ข้างต้น มีลักษณะเด่นอย่างไรพรรณนาโวหาร

๖. อิทธิพลความเชื่อเกี่ยวกับความเชื่อของ “ช้างเอราวัณ” ส่งผลต่อสังคมไทย คือ

.....ช้างทรงของพระอินทร์ เป็นสัญลักษณ์ของการกระทำความดี ความอุดมสมบูรณ์.....

๐ เครื่องประดับแก้วแก้วโกมิน ชองหางกระวิน

สร้อยสายชนกถักทอง

๐ คาข่ายเพชรรัตนร้อยกรอง ผ้าทิพย์ปกตระพอง

ห้อยพู่ทุกหูกขสาร

๐ โลทันสารดีขุนมาร เป็นเทพบุตรความ

ขับท้ายที่นั่งช้างทรง

๗. สาระสำคัญของคำประพันธ์ในบทที่ ๑ และ ๒ คือ.....เครื่องประดับช้าง.....

๘. “เครื่องประดับแก้วแก้วโกมิน” หมายถึง.....นพรัตน์ แก้ว ๕ ประการ.....ได้แก่.....

เพชร ทับทิม มรกต บุษราคัม โกเมน นิล มุกดา เพทาย ไพฑูรย์.....

๙. จากบทประพันธ์ “โลทัน” ทำหน้าที่สารดี/ความขำฝ่ายอินทรี.....